

Uz veliki rad, znoj i suze Srbija bi najranije u 2018. godini ušla u EU

Inflacija datuma i kreiranja nerealnih očekivanja oko ulaska Srbije u EU ponovo je uzela maha a istraživanje CESID-a, koje je pokazalo da gotovo polovina građana veruje da će Srbija za manje od pet godina ući u EU, otkrilo je bolnu činjenicu da se Srbi razumeju u evropske integracije koliko i u kriket. Ko je kriv za ta nerealna očekivanja, lako je pogoditi, ali nisu samo političari krivi, odgovornost snose i mediji koji nekritički i nekompetentno prate EU, često brkajući i elementarne pojmove vezane za EU. Ali to nije tema našeg teksta, naša želja je da vam damo kratak uvid u korake koji vode ka najbržem članstvu Srbije u EU. U najboljem mogućem scenariju koji dozvoljavaju procedure EU, bez uplitanja političkih elemenata koji mogu da uspore hod, Srbija može da dobije status kandidata tek u 2011. godini, najraniji datum za početak pregovora je u 2012. godini, zaključivanje pregovora ne može da bude obavljeno pre 2016. godine i zbog procesa ratifikacije pristupnog ugovora, Srbija ne može da postane član EU pre 2018. godine. A ako stvari postavimo realno, uz sve lako predvidljive poteškoće na koje će Srbija nailaziti, najrealnije je pričati o 2020. kao godini ulaska Srbije u EU.

KANDIDATURA

Srbija da sutra uhapsi Ratka Mladića, ne bi mogla da dobije status kandidata pre marta 2011. godine. Od momenta kada Srbija uhapsi Ratka Mladića, biće potrebno nekoliko nedelja da Savet ministara da mandat Evropskoj komisiji da izradi „mišljenje“ o srpskoj aplikaciji. Kažemo nekoliko nedelja jer zemlje članice EU različito tumače odrednicu u zaključcima Evropskog saveta o strategiji proširenja iz 2006. godine koja glasi: „Zadovoljavajuća primena SSP-a, uključujući i trgovinski deo, je suštinski važan element da bi EU razmotrila bilo koji zahtev za članstvo u EU“. Jedna škola mišljenja smatra da se to odnosi na donošenje odluke o statusu kandidata, pošto Evropska komisija (EK) izradi „mišljenje“, a druga misli da se to pravilo primenjuje pre nego što Savet da mandat EK da izradi „mišljenje“. U tom smislu, Srbija bi sa hapšenjem Mladića, mogla da se pozove na zaključak Evropskog saveta iz 2007. godine koji kaže da „Srbija kad ispuni tražene uslove (misli se na Hag, prim. aut) može da ubrza proces evropskih integracija, uključujući i dobijanje statusa kandidata“. Kad EK dobije mandat da izradi „mišljenje“, trebaće joj najmanje godinu dana da ga uradi, to je do sada bilo uobičajeno vreme za izradu „mišljenje“, a može i sporije. EK upućuje „mišljenje“ Savetu EU gde se otvara politička debata i tu postoji opasnost da se otvore dva pitanja: saradnja sa Haškim tribunalom, ako do tada ne bude uhapšen Goran Hadžić ili ako Srbije bude imitirala Hrvatsku i ne bude dostavljala tražena dokumenta Tribunalu i drugo pitanje je odnos prema Kosovu. Ne postoje naznake, zasada, da bi neka država EU mogla da uslovi svoj pristanak u EU za davanje statusa kandidata Srbije, priznavanjem Kosova, ali će Srbija morati da bude konstruktivnija i pragmatičnija oko Kosova. Podsetimo, sve odluke o proširenju EU i po Lisabonskom sporazumu donose se konsenzusom, dakle, dovoljno je da jedna zemlja bude protiv i od statusa kandidata nema ništa.

POČETAK PREGOVORA

Pre nego što sve zemlje EU ratifikuju SSP - a to znači da ćemo od momenta kada Savet ministara EU donese odluku o početku ratifikacije SSP-a morati da čekamo najmanje dve godine, a verovatno i više – Srbija ne može da počne pregovore o članstvu, što nas direktno vodi u 2012 godinu. Primera radi, Crna Gora još uvek nema sve ratifikacije SSP, nedostaju joj tri (Grčka, Belgija i Velika Britanija) a proces je počeo pre dve godine. Proces ratifikacije biće najveći ispit za našu diplomatiju jer će tu imati priliku da pokaže koliko zaista ima uticaja u zemljama članicama EU, ujedno to će biti i vrlo delikatan prelaz jer se SSP ratifikuje u parlamentima država EU i nije isključeno da u nekim državama članicama koje su priznale Kosovo, njihovi parlamentarci pokušaju da uslove ratifikaciju sa sređivanjem odnosa između Srbije i Kosova, što ne mora nužno da znači priznanje nezavisnosti. Međutim, kao što karta Kosovo može da bude kočnica za Srbiju, može da bude i odskočna daska. Ako bi Srbija radila na pronalaženju rešenja koje bi zadovoljilo EU i uspela da ga dogovori sa Prištinom, onda bi takav dogovor najviše koristio kod davanja datuma za početak pregovora.

PREGOVORI

Kad počne pregovore, Srbija će morati da se suoči sa još jednim bolnim otkrićem: da imamo bolje administrativne kapacitete od naših suseda ali da to nije dovoljno za brzi napredak pregovora o članstvu za EU. S obzirom na to da do početka pregovora imamo još najmanje dve i po godine, ima vremena, ako se preduzmu ozbiljne mere, da se administrativni kapaciteti pojačaju i da odradimo pregovore u vremenu primerenih država u pridruživanju EU, a to je za četiri godine. Pregovori obuhvataju 35 poglavlja ali se o dva poglavlja ne pregovora. Ipak, treba imati na umu da je procedura u pregovorima pooštrena u odnosu na prethodna proširenja. Prethodno je zadovoljavanje merila traženo samo za zatvaranje pregovora o poglavlju, a sada je i za otvaranje pregovora o jednom poglavlju potrebno ispuniti određeni broj merila. Takođe, u međuvremenu su brojne zemlje EU uvele pravilo da se o otvaranju i zatvaranju poglavlja sa državom kandidatom moraju izjasniti spoljnopolitički odbori njihovih nacionalnih parlamenata, što dodatno usporava ritam pregovora. Za drugu dodatnu prepreku su zaslužni Bugari i Rumuni zbog kojih je EU uvela striktno pridržavanje za tzv. Kopenhagenske kriterijume i postavila uslov uspešnog sprovođenja, a ne samo usvajanje, reformi pravosuđa i državne uprave po evropskim standardima već u ranoj fazi pregovora o članstvu u EU, baš kao i efikasnu borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

ZAKLJUČIVANJE PREGOVORA I RATIFIKACIJA PRISTUPNOG UGOVORA

Po važećoj strategiji proširenja EU iz decembra 2006. godine, Unija se obavezala da će se uzdržati od davanja bilo koje ciljane godine za prijem nove članice, sve dok pregovori o članstvu ne uđu u završnu fazu. U idealnom razvoju događaja Srbija bi u drugoj polovini 2016. godine mogla da zaključi pregovore i potpiše pristupni ugovor sa EU. Zatim bi usledila ratifikacija u svim zemljama članicama EU i Evropskom parlamentu, i za nju će biti potrebno najmanje godinu i po dana i zatim svečani prijem u članstvo EU u 2018. godini. Treba uzeti u obzir da čak iako se Srbija provuče kroz pregovore bez rešenog odnosa prema Kosovu, ne treba imati ni najmanju sumnju da dobar deo zemalja koje su priznale Kosovo neće dati zeleno svetlo za zaključenje pregovora ili ratifikaciju pristupnog ugovora sa Srbijom ako na pitanje Kosova ne bude stavljena tačka. Jednostavno u EU niko ne želi da primi neki novi Kipar, već i sa ovim unutra ne znaju šta da rade i ne pada im napamet da uvedu još jedan, pa makar se on zvao Srbija.